

Міста хариджитів мають такий самий вигляд, що і багато століть тому, це найбільш ортодоксальні мусульмани, які відкидають європейські нововведення і будують за старими традиціями. Їх мечеті є підкреслено простими і взагалі позбавленими декору, оскільки на їх думку, декор протирічить Корану і підлягає *хараму* – забороні. Жінки у хариджитів позбавлені прав, вони навіть не відвідують мечеті, моляться вдома і майже не виходять на вулицю, а якщо виходять, то повинні відкривати тільки одне око.

Натомість в містах інших регіонів активно впроваджуються нові архітектурно-будівельні традиції, що видно по нових мечетях м. Алжир, Оран, Константина та ряду інших. Незважаючи на помітні урбаністичні тенденції в містах на узбережжі Адріатики та на сході країни, мечеть залишається головним ідеологічним центром міського життя. Державна політика країни спрямована на активізацію нового ісламського будівництва і популяризацію історичної ісламської спадщини Алжиру поза межами країни.

Список використаних джерел:

1. Bourouiba Rachid, « L'art religieux musulman en Algérie » ,S.N.E.D,Alger,2eme Édition;1981,p 37 ,p 47,51,89,99,102,104 ,113,114,124,125,126,129,p 171 ,172,176,187,p 201,p 293,p 212,p 250,p 283,287,313,319
2. Bourouiba Rachid, « Apports de l'Algérie a l'architecture religieuse Arabo-islamique »,Office des publications universitaires ,Alger ,1986.,p 335.
3. Bourouiba Rachid, « Abd Al Mu'min flambeau des Almohades »,S.N.E.D,Alger,2 éme Édition,1982. P 86,100,102 et 106 p.
4. Golvin L. La mosquee, ses origines, sa morfologie, ses divers fonctions. Son role dans la vie musulmane / Golvin L. – Paris, 1959. – Pp.1-30.

*Козюра Ігор Валерійович, доктор наук з державного управління,
професор кафедри менеджменту ВНЗ Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»*

МИКОЛА ГРЕБІНКА – БУДІВНИЧИЙ ПІВНІЧНОЇ ПАЛЬМІРИ (до 200-річчя від дня народження зодчого)

Маловідомим є той факт, що рід Гребінок уславив не лише відомий український письменник Євген Павлович Гребінка, а і його брат – міський архітектор Санкт-Петербургу Микола Павлович Гребінка (1819-1880 рр.).

Зодчий був людиною феноменальної працездатності та порядності. У нього не було відбою від замовників. Сучасники стверджують, що як мінімум 1/8 Північної Пальміри побудована за проектами цього архітектора. Близько 80-ти споруджених ним будинків збереглися до наших днів [8].

Біографія Миколи Гребінки не вражає різноманіттям яскравих подій. Це життєпис невтомного трудівника, Майстра, який з року в рік, ніби поспішаючи зробити якомога більше, на віки дарував місту і його мешканцям величні споруди храмів, державних будівель і скромні, але самобутні за архітектурним стилем, житлові будинки, які ніколи не порушували гармонії чітких ліній вулиць і набережних.

Народився М. Гребінка майже 200 років тому, в 1819 р. на хуторі Глибокий Яр, неподалік міста Лубен, на Полтавщині (родовід *див.* Рис.1) . Тут пройшли його дитячі роки. В 15-річному віці він був викликаний до Петербургу старшим братом Євгеном, який звернувся до головнокомандуючого Шляхів сполучення і громадських споруд генерал-ад'ютанта графа Толя з проханням прийняти наділеного художнім хистом брата до Академії Мистецтв.

Успішно витримавши випробування з майстерності живопису, обдарований підліток у 1836 р. був зарахований до Імператорської Академії Мистецтв як стипендіат Відомства Шляхів сполучення. Академію М. Гребінка закінчив у вересні 1843 р., здобувши звання некласного художника і срібну медаль 2-го ступеня за успіхи в архітектурі. З січня 1844 р. розпочалася його практична творча діяльність будівничого Санкт-Петербургу, яка тривала 35 років [7, с. 6].

Працездатність молодого архітектора була вражаючою: десятки житлових будинків (переважно 3-4 поверхових) було збудовано ним тільки в 1840-і роки! Унікальною роботою М. Гребінки став будинок №31 на вулиці Садовій, споруджений у 1845 р. всього лише за 45 днів, – небачений на той час приклад швидкісного будівництва. Можна назвати й інші адреси зведених ним будинків, які стали невід'ємною складовою петербурзького ландшафту: вулиця Декабристів, 16; Мойка, 104; канал Грибоедова, 17; Володимирський проспект, 8; комплекс житлових будинків між Невським проспектом, Мойкою, Морською вулицею та Кирпичним провулком та ін.

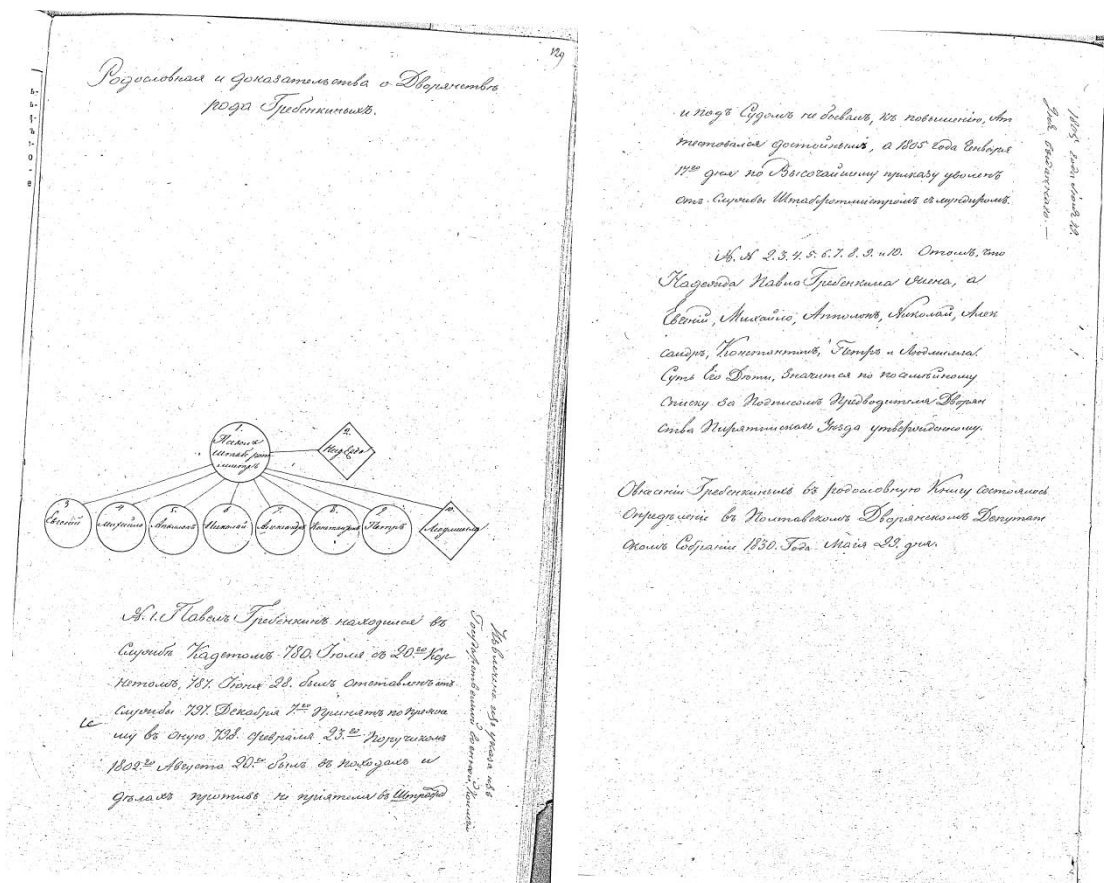

Рис.1. Родовід і доказ про дворянство роду Гребінок [2]

В наступні роки Микола Павлович брав участь у спорудженні собору Святого Павла у Гатчині та Андріївського монастиря, Тихвінської церкви при Олександро-Невській лаврі. Ним також було зведено величний комплекс Головного управління шляхів сполучень і громадських споруд на набережній ріки Фонтанки, 117; богадільню братів Єлисеєвих на 3-й лінії Василівського острова, два будинки Овсяннікова на Калашниківському проспекті і будинок Руадзе – один з найпопулярніших літературних салонів Петербургу, про який газета «Русский инвалид» від 4 березня 1860 р. повідомляла: «Все здесь продумано, обдумано и отличается великолепным вкусом, что делает величайшую честь искусству архитектора, академика Гребенки» [2].

В квартирі № 4 особняка М. Гребінки на Малому проспекті Василівського Острова, 16, в 70-і роки ХІХ ст. жив і працював видатний російський та український художник Ілля Юхимович Рєпін [8,с. 111].

Помер дійсний член Санкт-Петербурзького товариства архітекторів і гласний міської Думи, академік архітектури, дійсний статський радник Микола Павлович Гребінка 27 вересня 1880 р. і був похований у Санкт-Петербурзі на Смоленському кладовищі. Одруженим він не був і дітей не мав [7].

За свою натхненну будівничу працю зодчий М. Гребінка був нагороджений орденами Святого Володимира 4-го ступеня, Святого

Станіслава та Святої Анни 2-го ступеня. Та найвищою й найкращою нагородою для архітектора стали вдячна людська пам'ять і споруджені ним та зведені за його проектами (навіть у ХХ ст.) будинки, які і сьогодні залишаються справжньою окрасою міста на Неві.

Список використаних джерел

1. 60000 адресов из Санкт-Петербурга, Царского Села, Петергофа, Гатчины и прочия: путеводитель. Санкт-Петербург, 1854. С. 85.
2. Асаул А. Н.П. Гребёнка, выдающийся зодчий Санкт-Петербурга URL: <http://www.asaul.com/news/znachitelnyy-sled-urozhentsev-poltavskoy-zemli-v-sankt-peterburge> (дата звернення: 05.11.2018).
3. Гребінки вулиця. *Полтавщина*: енцикл. довідник / за ред. А.В. Кудрицького. Київ: УЕ, 1992. С. 211-212.
4. Зодчий Николай Гребенка: док. фільм із циклу «Красуйся, град Петров!» / реж. М. Трофимов. ГТРК «Санкт-Петербург», 2012. URL:https://www.youtube.com/watch?v=_dRWa05mnh0(дата звернення: 05.11.2018).
5. Исаченко В.Г. Зодчие Санкт-Петербурга XVIII-XX века URL: <https://design.wikireading.ru/13677> (дата звернення: 05.11.2018).
6. Козюра І. З славетного роду Гребінок.*Гребінчин край*. 2015. 11 червня. С. 4.
7. Козюра І. Микола Гребінка – будівничий Санкт-Петербургу. *Гребінчин край*. 2015. 22 січня. С. 6.
8. Козюра І.В., Козюра, В.М. Микола Гребінка. *Історія кризь долі (Абетка славетних краян)*. Полтава: ВАТ «АСМІ», 2016. С. 110-111.
9. Лебединська Т.М. Гребінка – архітектор Петербурга. *Забута країна*. 1997. № 1. С. 35-37.
10. Н. П. Гребенка: некролог. *Зодчий*. 1880. № 10-11. С. 95.
11. Николай Павлович Гребенка. Биография. Постройки Санкт-Петербурга. URL: <http://www.people.su/30765>(дата звернення: 05.11.2018).
12. Пасько І. Гребінка Микола Павлович. *Українці Санкт-Петербурга, Петрограда, Ленінграда...*/ за заг. ред. В. Сергійчука. Вишгород, 2013. С.175.
13. Петриченко. История рода. Родословная роспись рода Гребёнок. III поколение URL: <http://www.petrichenko.info/vlad/grebenki/gen3>(дата звернення: 05.11.2018).
14. Пунин А.Л. Архитекторы Петербурга середины XIX ст. Ленинград: Лениздат,1990. С. 251-253,263, 265, 268, 299, 300, 312.